

## ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις σπουδάζοντων ὑπὸ Ἰωάννου Νεράντζη. Ἐκ τοῦ πολυχρωμολιθογραφείου Ἰ. Α. Νεράντζη. Ἐν Λειψία 1886. Τιμᾶται πενταδράχμου.

Ἄλλοτε συνεστήσαμεν τοῖς Ἀναγνώσταις τῆς „Κλειῶς“ τὰς καλλιτεχνικὰς εἰκόνας τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα διαλαμπάντων στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ὡς καὶ τῶν συγχρόνων πολιτικῶν, αἵτινες ἐξεδίδθησαν ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν κυρίου Ἰ. Α. Νεράντζη καὶ ἀποτελοῦσι νῦν ἐν Ἀνατολῇ ἐν τῶν λαμπροτέρων καὶ ἅμα εὐποριστοτέρων κοσμημάτων παντὸς ἑλληνικοῦ οἴκου. Ἀλλ' ὁ φιλότιμος Ἐκδότης δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ διὰ τῆς σκοπίμου ἐκείνης προσωπογραφίσεως τῶν σεβασμιωτέρων καὶ προσφιλεστέρων ἡμῖν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἀπὸ τριετίας ἐγκύψας εἰς τὴν ἐκπύνησιν τελείου Γεωγραφικοῦ Ἀτλαντος συνεπῆλθε νῦν ἐπικουρος καὶ τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ καλλιτεχνικώτατον τοῦτο ἔργον πρόκειται ἤδη ἡμῖν ὡς μαρτύριον τῆς φιλοκαλίας τοῦ κ. Ἐκδότου καὶ ὡς πολῦτιμος αὐτοῦ δωρεὰ πρὸς τὴν σπουδάζουσαν ἑλληνικὴν Νεολαίαν. Ὁ κ. Νεράντζης ἀπέβλεψε βεβαίως εἰς τὴν τελειότητα τῆς συγχρόνου παρὰ Γερμανοῦς πινακογραφίας καὶ οὕτε πόνων οὔτε δαπάνης ἐφείσθη ὥπως συγκροτήσῃ ἄριστον πρὸς διδασκαλίαν ὄργανον, συναποτελέσας αὐτὸ διὰ σκοπίμου καὶ προσεκτικῆς ἐκλογῆς παντός, ὅπερ δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν μόρφωσιν γεωγραφικῶν καὶ παρ' ἡμῖν γνώσεων. Οὕτω τὸ προκείμενον πόνημα δύναται εὐπαρησιαστικῶς νὰ ταχθῇ παρὰ τὰ τελειότερα ἔργα τοῦ τοιοῦτου εἴδους τῆς σήμερον, ὡς πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν δ' ἐπεξεργασίαν ν' ἀποβῇ σπουδαιότατον πρὸς μελέτην καὶ διδασκαλίαν τῆς πολιτικῆς γεωγραφίας βοήθημα, ἅμα δὲ καὶ τῆς φυσικῆς, διότι διὰ δέκα ὧλων καὶ δεκά ἰδιαιτέρων φυσικῶν πινάκων παρίστησιν ἡμῖν ὁ Ἄτλας ἀκριβῆς εἰκόνα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι τοῦδε ἐπελθουσῶν μεταβολῶν, γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων καὶ πολλαπλῶν τροποποιήσεων.

Τὸ συμμετρικὸν τοῦ Ἀτλαντος σχῆμα, ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ διακόσμησις, τὸ στερεὸν καὶ φιλόκαλον αὐτοῦ δέσιμον θὰ μαρτυρήσωσιν εὐθὺς εἰς τοὺς Ἑλληνοπαίδας τὴν ἐξ Εὐρώπης προέλευσιν του, ἡ δὲ σοβαρότης τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐξωφύλλου, κεκοσμημένου διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, ἡ ἀπίστευτος εὐθηνία τοῦ ἔργου καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῦ τεχνικὰ προσόντα θ' ἀναδείξωσι τὴν φιλόστοργον πρόνοιαν ὁμογενοῦς Ἐκδότου. Ὁ Ἄτλας τοῦ κ. Νεράντζη σύγκειται ἐκ 19 πολιτικῶν καὶ 18 φυσικῶν, ὡς εἵπομεν, πινάκων, πάντων διὰ τῆς πολυχρωμολιθογραφίας ἐξεργασμένων, ὅπερ σημαίνει, ὅτι δὲν σημειοῦνται ἀπλῶς καὶ μόνον τὰ ἔσχατα ὅρια ἡπείρου τινὸς ἢ ἐπικρατείας ἢ ἀπλῆς ἱγεμονίας διὰ γραμμῆς κεχρωματισμένης, ἀλλὰ χρωματίζεται ἰδιαιτέρως ἡ ἐπιφάνεια ἑκαστῆς ἡπείρου ἢ χώρας κτλ. ἐν χρωματικῇ πρὸς τὰς παρακειμένας ἀντιθέσεις, καὶ οὕτω καὶ ὁ ἀπειρότατος ὀφθαλμὸς εὐθὺς περιλαμβάνει ἰδέαν τοῦ ὅλου, τῶν μερῶν καὶ τῆς

πρὸς ἄλληλα τούτων θέσεως. Τὸ μάλιστα παιδαγωγικὸν τοῦτο πλεονέκτημα, τὸ πρῶτον νῦν παρ' ἡμῖν εἰσαγόμενον, ἐξαιρεῖ καὶ ἡ ἀρίστη τῶν χρωμάτων ἐκλογή ὡς καὶ ἡ ἀνεπιλήπτως ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐκτύπωσις, ἡ ὑπὲρ τὴν τυπογραφικὴν ἐντέλειαν καλλιγραφικὴ τῶν ὀνομάτων χάρις καὶ ἡ παράθεσις τῶν φυσικῶν πινάκων, καὶ τούτων ἀγνώστων μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν. Τὸν σκοπὸν τῶν φυσικῶν πινάκων ἐδεώρῃσεν ὁ κ. Νεράντζης λίαν σπουδαῖον, διότι δι' αὐτῶν διδασχθήσονται οἱ μαθητεύοντες, κατὰ τὴν νέαν διδακτικὴν μέθοδον, τὸ ὕψος τῶν διαφόρων στρωμάτων τῆς γῆς χρησιμοποιοῦντες αὐτοὺς καὶ ὡς πεδῖον ἀσκήσεως ὡς πρὸς τὸν ἔρισμόν τῶν διαφόρων χωρῶν, ἐπισημοτέρων πόλεων, λιμνῶν, ποταμῶν, ὁρέων κτλ. Ἀλλ' οὐδ' ὁ μᾶλλον ἡσυχόμενος περὶ τὰ τυπογραφικὰ ὀφθαλμὸς δύναται ν' ἀνακαλύψῃ ἐν τῷ Ἀτλαντι τούτῳ καὶ μίαν κλινὴν λέξιν ἐσβεσμένην ἢ κακῶς τυπωμένην ἐκ τῶν χιλιάδων γεωγραφικῶν ὀνομάτων, ἐν οἷς περιελήφθη πᾶν τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸν Ἑλληνα μαθητὴν, ἐκφυλλοφορηθέντων πάντων τῶν μὴ ἀναγομένων εἰς τὴν κατωτέραν καὶ μέσην ἐκπαιδευσιν. Τὰ ὕψη τῶν ἐπισημοτέρων ὁρέων παρίστανται πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ παρατηρητοῦ δι' ἀριθμῶν κατὰ μέτρα. Ὡς πρὸς τὴν ὀνοματολογίαν κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια, ὅπως συμβιβασθῇ ἡ ἐπὶ τόπου προφορὰ πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς, δὲν ἐκινήθησαν ὅμως ἄνευ ἀνάγκης καὶ τὰ κακῶς κείμενα, διότι οὐχὶ βέβαια τοῦ γεωγράφου ἔργον, ἀλλὰ τῆς παρ' ἡμῖν ἀναγνωσμένης ἐπιστήμης καθήκον ἔσται ὁ καταρτισμὸς πλήρους γεωγραφικοῦ ὀνοματολογίου.

Ὁ φιλότιμος Ἐκδότης κύριον σκοπὸν ἔδετο τὴν ὠφέλειαν τοῦ Ἑλληνομαθητοῦ, καταστήσας δὲ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ δυνατόν καὶ τοῖς ἥττον εὐποροῦσιν ἐγγενετὸ ἀξίος πολλῶν ἑπαίνων, οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν ὅτι οἱ παρ' ἡμῖν τὰ ἐκπαιδευτικὰ φροντίζοντες θὰ ἐνθαρρύνωνται αὐτὸν παντοιοτρόπως πρὸς ἐκπύνησιν καὶ ἄλλων τοιούτων διδακτικῶν βοηθημάτων, ὧν ἀφθοοῦσι μὲν τὰ ἄλλα ἔθνη, στερούμεθα δ' ἡμεῖς ὡς ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς ἀνεπαρκείας.

**Geschichte der Weltliteratur in übersichtlicher Darstellung von Adolf Stern. Rieger'sche Verlagshandlung, Stuttgart 1887.**

Εἰς τοὺς εἰδότας τὴν γερμανικὴν καὶ θελοντας νὰ λάβωσιν ἔννοιαν σαφεῇ καὶ καθαράν περὶ τῆς ἀναπτύξεως ὧλων τῶν φιλολογικῶν τοῦ κόσμου παρέχει τὸ ἐν Στουτγάρδῃ σπουδαῖον ἐκδοτικὸν κατὰστημα ἀσφαλῆ καὶ σύντομον ὁδηγόν, προσελθόντα ἐκ τῆς γραφίδος διαπρεποῦς ἀντιπροσώπου τῆς φιλολόγου Γερμανίας. Τὸ ἔργον ἐκδίδεται κατὰ φυλλάδια, δώδεκα δὲ τοιαῦτα, ἀντὶ ἐνὸς μάρκου ἑκαστον τιμώμενον, θὰ συμπληρώσωσι τὴν ὅλην συγγραφὴν. Εἶνε δὲ αὕτη διηρημένη εἰς τέσσαρα βιβλία, ὧν τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται τὴν ποίησιν καὶ φιλολογίαν τῶν ἀρχαίων χρόνων, τὸ δεῦτερον τὴν ποίησιν τοῦ Μέσου αἰῶνος, τὸ τρίτον τὴν ποίησιν καὶ φιλολογίαν τῶν νέων χρόνων καὶ τέλος τὸ τέταρτον τὴν φιλολογικὴν κίνησιν τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ καὶ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

## ΠΕΡΙ ΕΝΑΕΡΙΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ.

(συνέχεια).

Ὅπως ἔχουσι τὴν σήμερον τὰ πράγματα τῶν ταχυδρομείων ὧλων τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν, ἡ χρησιμοποίησις τῶν γραμματοφόρων περιστερῶν θὰ μείνῃ περιορισμένη μόνον εἰς ἐκτάκτους καὶ ἐπειγούσας περιστάσεις, ὅπως δὴποτε ὅμως φαίνεται οὐχὶ ἀπίθανον ὅτι, καθὼς ἀπὸ πολλοῦ τὰ διάφορα στρατιωτικὰ ἐπιτελεῖα, οὕτω ἀπὸ τοῦδε καὶ αἱ διευθύνσεις τῶν ἐν εἰρήνῃ ταχυδρομείων θὰ μελετήσωσιν ἐμβριθέστερον τὸ ζήτημα τῆς τιθαυροσυνέσεως τοιούτων περιστερῶν καὶ θὰ ἐπιδιώξωσι τὴν συστηματοποίησιν ταχυδρομικῆς διὰ περιστερῶν συγκοινωνίας χάριν ὠρισμένων τιμῶν σκοπῶν.

Τὰ κατὰ καιροὺς γεγόμενα ποικίλα πειράματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι δὲν παρέχει πολλὰς δυσκολίας ἡ διοργάνωσις τοιοῦτου συστήματος, δύναται δὲ ἀπ' ἐναντίας νὰ καταστήῃ ἐνίοτε πολλῶν ὠφελειῶν πρόξενος. Ἐν ἔτει 1870 ἀγγλικὸν τὴν κατὰστημα, μέγα ἐμπόριον ἰχθύων διεξάγων, εἶχε μετὰ τῶν πολλῶν πρὸς ἀλλήλων ἀποπλευσάντων πλοίων του συναποστείλει καὶ τοιαύτας περιστεράς, αἵτινες διεβίβαζον εἰς τὸ κεντρικὸν γραφεῖον εἰδήσεις περὶ τῆς θέσεως, ἔπου εὐρίσκοντο πλοῖα, περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν θὰ ἐπέστρεφον, περὶ τῶν κινδύνων, εἰς οὓς διετέλουν καὶ περὶ τῆς βοηθείας, ἥς εἶχον τυχὸν ἀνάγκην. Ὁ ἐργολάβος κατώρῳσε τοιοῦτοτρόπως ἐγκαίρως νὰ προλάβῃ τὰς ἀποτυχίας, ἡ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς συνεπείας των καὶ ἀναλόγως πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀγῆρας νὰ ὀρίσῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν τιμὴν τῶν ἰχθύων.

Πολλὰς ὠφελείας παρέσχον ἐπίσης αἱ ταχυδρομικαὶ περιστεραὶ καὶ εἰς τὴν ἀκτοπλοίαν τῆς Βορείου γερμανικῆς θαλάσσης, ὡς τοῦτο ἀπεδείχθη ἐν ἔτει 1876. Ἐπὶ τῶν μᾶλλον ἐπικινδύνων θέσεων τῶν ἀκτῶν καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκεῖ ὁρμούντων φανοφόρων πλοίων εἶχον ἰδρυθῆ σταθμοὶ τοιούτων περιστερῶν, δι' ὧν ταχέως μετεβιβάζοντο εἰδήσεις καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις περὶ σπουδαίων συμβάντων ἢ κινδύνων, οὓς διέτρεχον τὰ παραπλέοντα τὰς ἀκτὰς σκάφη. Ἐκτὸς τούτου καὶ αὐτὰ τὰ καταπλέοντα πλοῖα ἠδύναντο διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς πλωτάρχας, τοὺς ἰδιοκτητὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἄλλους ἐνδιαφερομένους περὶ τοῦ εἴδους καὶ τῆς καταστάσεως τῶν φορτίων. Σπουδαιότατας ὅμως παρέσχον ὑπηρεσίας οἱ ταχυδρομικοὶ τῶν περιστερῶν σταθμοὶ ἐν ὥρᾳ τρικυμίας, διότι ταχέως ἐπεκαλοῦντο βοήθειαν οὐ μόνον χάριν τῶν βλαβέντων φανοφόρων πλοίων, ἀλλὰ καὶ πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνεύοντων νὰ καταποντισθῶσιν ἄλλων πλοίων.

Καθ' ὃν χρόνον συνεδρίαζεν ἐν Βερσαλλίαις ἡ Ἐθνικὴ τῶν Γάλλων συνέλευσις πολλοὶ τῶν ἐν Παρίσι εἰς ἐφημερίδων ἐμάνθανον τὰς εἰδήσεις περὶ τῆς πόρεως τῶν συζητήσεων διὰ περιστερῶν, αἵτινες διέτρεχον τὴν ἀπόστασιν ἐντὸς 15—20 λεπτῶν τῆς ὥρας. Ἡ ἐφημερίς „National“ π. χ. ἀντὶ ἡμερησίας δαπάνης 30 φράγκων διετῆρει δέκα ταχυδρομικὰς περιστεράς, δι' ἐκάστης τῶν ὁποίων, χάριν μείζονος ἀσφαλείας, ἀνὰ πᾶσαν πτῆσιν μετεβιβάζοντο πέντε τηλεγραφήματα διπλᾶ. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ κατὰ